

Вземете, което щете крупно художествено епично творение: поема, трагедия, драма, пьесист или роман. Изучете добре героите им и вижте: не стоят ли те погоре от обикновените хора?

Народните песни и приказки сж създадени в онези времена, когато народните маси по умствено и душевно развитие не сж се отличавали твърде много от животните и за туй виждаме в тех животните да мислят, работят и говорят като сжщи хора.

Този елемент в народните песни и приказки, най-добре характеризира за нас умственото и душевно състояние на едновременните народни маси. Но се пак човекът с умът си колкото и близко да е бил, до уровня на животните, с фантазията си той е надминавал, или по точно да се изразим, прехвъркнал е границите на действителността и в своите приказки и песни, е създавал по идеален, по съвършен мир — каквото му се е искало и каквото е вервал, че може да се осъществи. За да живее в него.

Сжщото правят поетите и писателите и днес, когато съществуват разни литературни направления като: реализъм, натурализъм, символизъм, футоризъм и пр. и пр.

Човекът днес е необикновено издребнял. В някои отношения той се е издигнал от равнина на дивака и не се покланя на идоли и кумири, не им кади тамян и не им принася в жертва своите деца; но за туй пък всички хора сж се вече изравнили до степен застрашителна по своята пошлост.

Днес вече човечеството не ражда вселикани на духа каквито сж: Буда, Конфуци, Сократ, Платон, Аристотел, Исус, Мохамед и пр. и пр. И забележителното е туй, че колкото побече се култивираме и цивилизоваме, толкова повече по ум и душа се изравняваме и издребняваме — израждаме се. Вземете времето от Исуса насам.

От сътворението на света и до днес, човечеството в своето духовно развитие, като че ли е вървело по некаква си изправина двукрила стълба, на върха, на която по едното крило се издигнал само един Исус Христос, а след него, по другото крило, това човечество слиза на долу и се повече слиза на долу към земята, — към низкото, до като духовно днес се издига само един Лев Толстой.

Имаме крупни таланти като Ибсен, Горки, Зудерман, Метерлинк и др. но те по своите разбирания и по своя живот не представляват от себе си авторитети, даже и кумири, каквото представлява Толстой.

Наистина, величат се днес имената: Карл Маркс, Енгелс, Бебел, Ленин, Троцки и др., но това сж научни и политичес-